

Nr 97

Av herr **Tistad m. fl.**, *angående utlandssvenskars rösträtt.*

(Lika lydande med motion nr 136 i Andra kammaren)

Genom beslut vid 1967 års höstriksdag har utlandssvenskar fått rösträtt vid val till svenska riksdagen under förutsättning att de varit kyrkobokförda i Sverige någon gång under de senaste fem åren.

Därmed har ett gammalt krav, ställt i riksdagen genom motion första gången 1929, delvis fått sin lösning. Kravet på kyrkoskrivning här i landet senare än fem år tillbaka gör dock, att många utlandssvenskar är berövade sin rösträtt.

Genom § 16 riksdagsordningen har alla svenska medborgare tillerkänts rösträtt vid riksdagsval. Denna rätt gäller enligt vår uppfattning oberoende av bosättning. Vi föreslår därför att alla utlandssvenskar utan krav på tidigare kyrkobokföring i Sverige skall ges tillfälle att utöva sin rösträtt vid val till riksdagen. De föreslås bli röstberättigade i Stockholms stads valkrets.

Enligt § 16 första stycket riksdagsordningen tillkommer valrätt "envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugu års ålder". I tredje stycket av samma paragraf tillfogas: "Till efterrättelse vid val skall finnas röstlängd."

Stadgandet i § 16 riksdagsordningen har tolkats så, att för rösträtt krävs dels att vara svensk medborgare och senast året innan ha fyllt tjugu år, dels att enligt därför gällande bestämmelser ha upptagits i röstlängd. Denna tolkning är uppenbart orimlig. Eftersom bestämmelser om röstlängd utfärdas genom samfällad lag, skulle den grundlagsstadgade rösträtten kunna begränsas genom sådan lag. Stadgandet i tredje stycket kan ej rimligtvis ha annan innebörd än att den som enligt första stycket är tillförsäkrad rösträtt (och inte är undantagen därifrån enligt andra stycket) skall upptagas i röstlängd. Denna skall gälla till efterrättelse vid valförrättning.

Av denna tolkning följer att bestämmelserna om röstlängd i vallagen måste utformas så, att alla som har rösträtt enligt § 16 första och andra styckena riksdagsordningen upptages eller beredes möjlighet att bli upptagna i röstlängd. I § 16 första stycket göres inte något förbehåll för mantals- eller kyrkoskrivning. Även utlandssvenskar, som inte varit kyrkobokförda i Sverige någon gång under de senaste fem åren, har således rösträtt.

Enligt vår mening är det angeläget att lagen om val till riksdagen snarast ändras, så att den blir i överensstämmelse med § 16 riksdagsordningen och så att alla utlandssvenskar får möjlighet att utöva sin valrätt. För detta

ändamål föreslår vi, att varje svensk medborgare, som inte är mantalsskriven i Sverige, skall äga att efter ansökan bli upptagen i särskild röstlängd i Stockholms stad och där utöva sin rösträtt vid val till riksdagen. I fråga om ansökans ingivande, sättet för styrkande av svenskt medborgarskap etc. bör i tillämpliga delar gälla vad som nu stadgas för utlandssvensk som någon gång under de senaste fem åren varit kyrkobokförd i Sverige.

Enär nya regler inte hinner genomföras i tid till årets andrakammarval, synes det vara tillräckligt att hos Kungl. Maj:t begära förslag till ändring av vallagen i så god tid, att de nya bestämmelserna kan tillämpas vid de val till den nya enkammarriksdagen som är avsedda att förrättas år 1970.

Med stöd av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan ändring i lagen om val till riksdagen att varje svensk medborgare, som enligt § 16 första och andra styckena riksdagsordningen är tillförsäkrad valrätt, beredes möjlighet att upptagas i röstlängd, även om han icke är mantalsskriven här i riket.

Stockholm den 19 januari 1968

Eskil Tistad (fp)

Bo Skårman (fp)

Karl-Erik Eriksson (fp)

Sven Nyman (fp)
